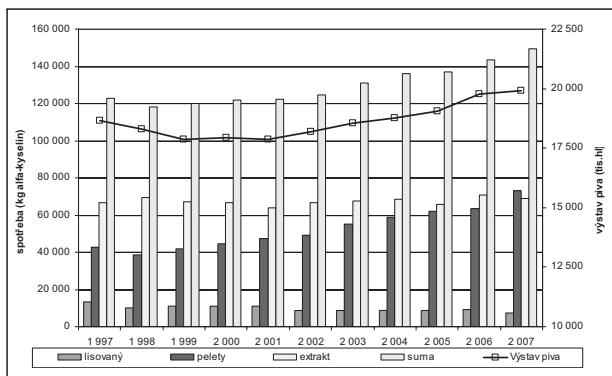

3.1 Sortimentní spotřeba chmele v tuzemských pivovarech

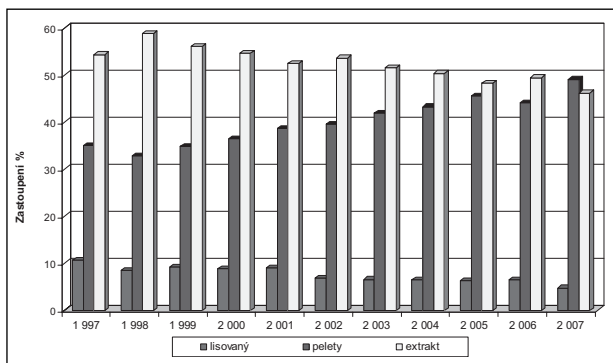
Alexandr Mikyška

Jednou z dlouhodobých statistických činností VÚPS v oblasti pivovarských surovin a piva je i sledování sortimentní spotřeby chmele v tuzemských průmyslových pivovarech. Data jsou informací o vývoji chmelení českého piva z hlediska zastoupení různých forem chmelových surovin, podílu českého chmele a vývoji měrné spotřeby chmele. V roce 2008 bylo Evropským společenstvím registrováno Chráněné zeměpisné označení „České pivo“. V požadavcích na výrobu českého piva je mimo jiné deklarován i minimální podíl doporučených českých odrůd chmele v celkovém chmelení (30 % pro ležáky, 15 % pro výčepní pivo).

Celková roční spotřeba chmele a chmelových výrobků v ČR výrazně klesala od roku 1996 (128,4 tun α -hořkých kyselin) do roku 1998 (118,0 tun α -hořkých kyselin), pokles tedy činil 7,9 %. Od roku

Obr. 1 Vývoj spotřeby chmele a chmelových výrobků v České republice v letech 1997 až 2007

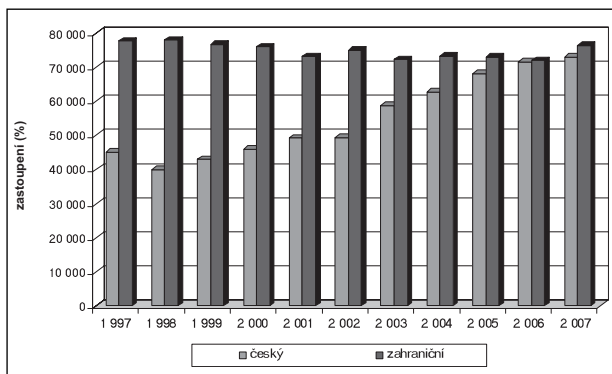
Obr. 2 Spotřeba chmele v České republice podle zastoupení chmelových výrobků v letech 1997 až 2007

1999 byl s oživením výroby piva zaznamenán stoupající trend na 149,5 tun α -hořkých kyselin v roce 2007 (obr. 1). Produkce piva od roku 2001 (17 881 tis. hl) do roku 2007 (19 897 tis. hl) nepřetržitě stoupala, v roce 2008 mírně poklesla.

Spotřeba lisovaného chmele měla v hodnoceném období klesající trend od roku 1995 (13,34 % z celkové spotřeby chmele a chmelových výrobků) do roku 1998 (8,45 %), v dalším období se spotřeba ustálila na zhruba 6 % (obr. 2). Vzhledem k lepší trvanlivosti, snadnějšímu dávkování i menšímu objemu v případě pelet typu P60 dávají pivovary přednost granulovanému chmelu s ochranou před oxidací (vakuové balení, inertní plyn).

Zastoupení chmelových pelet od roku 1998 (32,85 %) pravidelně stoupalo, v roce 2007 činil podíl této suroviny 49,10 % (obr. 2). Zastoupení chmelového extraktu mělo od roku 1998 klesající trend, z podílu 58,83 % v roce 1998 se zastoupení této suroviny snížilo na 46,2 % v roce 2007.

Chmelový extrakt byl dříve prakticky výhradně zahraničního původu, od roku 2005 je již zpracováváno i významné množství ex-

Obr. 3 Podíl českého a zahraničního chmele na spotřebě chmele v České republice v letech 1997 až 2007

traktu především z české odrůdy Agnus (rok 2005 8,0 %, rok 2006 9,6 %, rok 2007 10,7 % ze spotřeby extraktu).

Snižování podílu extraktu na chmelení v letech 2001 až 2005 souviselo především s nárůstem produkce a spotřeby chmele z českých hybridních odrůd Sládek a Premiant, cenově dostupnějších nežli tradiční Žatecký poloraný červeňák (ŽPČ). Od roku 2001 spotřeba pelet z českých hybridních odrůd meziročně stoupala z 17,8 tun α -hořkých kyselin na 25,2 tun α -hořkých kyselin v roce 2005 (30,5 tun α -hořkých kyselin včetně extraktu). V roce 2007 celkové množství výrazně stoupl (36,0 tun α -hořkých kyselin včetně extraktu). Surovina z hybridních odrůd činila do roku 2004 zhruba 37 % spotřeby českého chmele, v letech 2005 a 2006 byla přibližně 43 %, v roce 2007 49,3 %. Spotřeba českého chmele po poklesu v letech 1996 (49,6 tun α -hořkých kyselin) až 1998 (40,0 tun α -hořkých kyselin) stoupala, v roce 2007 činila 73,0 tun α -hořkých kyselin (*obr. 3*). Podíl českého chmele z celkové spotřeby mírně poklesl, souvisí to se slabými sklizněmi v ČR v letech 2006 a 2007. Spotřeba zahraničních pelet poklesla ze 14,0 tun α -hořkých kyselin (17,59 % z do-

Tab. 1 Sortimentní a odrůdové členění spotřeby českého chmele 2002–2007

	2002 kg alfa	2003 kg alfa	2004 kg alfa	2005 kg alfa	2006 kg alfa	2007 kg alfa
ŽPČ lisovaný	8 553	8 689	8 639	8 654	9 335	7 155
ŽPČ pelety	22 510	28 308	30 539	31 523	31 073	29 799
ŽPČ extrakt	0	0	38	85	92	69
ŽPČ celkem	30 753	36 997	39 217	40 262	40 500	37 023
České hybridní odrůdy lisovaný	0	0	152	0	0	0
České hybridní odrůdy pelety	18 263	21 768	22 685	25 232	24 140	27 857
České hybridní odrůdy extrakt	0	41	248	5 272	6 898	8 132
České hybridní odrůdy celkem	18 263	21 809	23 084	30 503	31 037	35 989
Podíl českých hybridních odrůd %	37,26	37,09	37,05	43,12	43,39	49,29

Tab. 2 Vývoj měrné spotřeby chmele, výstavu a exportu piva v ČR 2002–2007

	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Výstav piva v ČR tis. hl	18 178	18 548	18 753	19 069	19 772	19 897
Ležáky (10 - 12 %EPM) podíl %	34,3	34,0	34,4	35,8	37,0	38,0
Podíl exportu %	10,87	11,48	14,07	16,25	17,92	18,05
Měrná spotřeba chmele alfa g/hl	6,85	7,07	7,25	7,18	7,26	7,51

vozu chmele a chmelových surovin) v roce 1995 na 5,5 tun α -hořkých kyselin v roce 2005, v letech 2006 (8,0 tun α -hořkých kyselin) a 2007 (14,6 tun α -hořkých kyselin) byl zaznamenán nárůst.

Měrná spotřeba chmele na výrobu 1 hl piva klesala v letech 1995 až 1998. Tento pokles byl markantní, spotřeba na jednotku produkce klesla ze 7,18 g/hl v roce 1995 na 6,45 g/hl v roce 1998. Od roku

1998 měrná spotřeba chmele stoupala, v roce 2007 byla 7,51 g/hl. Tento trend byl paralelou zvyšování podílu pelet českého chmele a dále se zde promítá zvyšování podílu exportu piva z 10,9 % výstavu 2002 na 18,1 % výstavu v roce 2007 (*tab. 2*). Exportní česká piva jsou chmelena vyšším podílem pelet zejména českého chmele. Meziroční nárůst výstavu byl tvořen především více chmelenými ležáky. Měrná spotřeba chmele v ČR tak zůstala vysoko nad světovým průměrem, který byl v roce 2007 4,6 g α -hořkých kyselin na 1 hl.

Poděkování

*Tato práce byla podpořena grantem Výzkum sladařských a pivovar-
ských surovin a technologií MSM6019369701.*